

نگاهی به

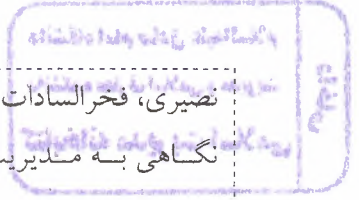
مدیریت اسلامی

از دیدگاه قرآن، نهج البلاغه و روایات

مؤلف:

دکتر فخرالسادات نصیری

عضو هیات علمی دانشگاه بوعلی سینا

نصیری، فخرالسادات، ۱۳۴۹-

نگاهی به مدیریت اسلامی از دیدگاه قرآن، نهج البلاغه و روایات /
فخرالسادات نصیری. همدان: نشر روز اندیش، ۱۳۸۸.

۱۵۹ ص

ع به انگلیسی: Dr. Fakhrossadat Nasiri

کتاب نامه: ص ۱۵۵ - ۱۵۹

۱. مدیریت (اسلام). الف: نشر روز اندیش ب: عنوان

۴ زن ۲۳۲ / ۶۷ BP

ISBN: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۵۰۹۰ - ۳۶ - ۹

نشر روز اندیش - مدیر مسئول: رضا قمریان - همدان - اول خیابان میرزاده عشقی - مقابل تالار معلم

تلفن: ۰۸۱۱-۸۲۸۳۶۰۰ فکس: ۰۸۱۱-۸۲۸۳۸۶۳ همراه: ۰۹۱۸۱۱۱۱۸۷۶

E-Mail: Roozandish@yahoo.com

- عنوان کتاب: نگاهی به مدیریت اسلامی از دیدگاه قرآن، نهج البلاغه و روایات
- مولف: دکتر فخرالسادات نصیری
- طراحی جلد و صفحه آرایی: سید محمد جواد عمادی
- ناشر: روز اندیش
- سال انتشار: خرداد ۱۳۸۸
- نوبت چاپ: اول
- چاپ: چنار
- شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه
- صفحه: ۱۵۹
- قطع: وزیری
- قیمت: ۲۹۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۵۰۹۰ - ۳۶ - ۹

حق چاپ برای مولف محفوظ است

پیشگفتار

تمام همت و تلاش دانشمندان رشته مدیریت بر این است که شیوه های صحیح مدیریت جامعه را در هر زمانی متناسب با همان جامعه، کشف و شناسایی نمایند و بر آن نظریها و دیدگاههای نوینی را ارائه دهند، زیرا شیوه های عملی مدیریت در هر دوره ای از ادوار تاریخ در حال تطور و دگرگونی بوده است. از این جهت، مدیریت، به طور عمده تحت تاثیر پیشرفتهای علمی و صنعتی می باشد و هرچه که علوم تجربی و صنعت و تکنولوژی، تغییر یابد مدیریت هم تغییر می کند.

اگر نگاهی حتی به زمانهای بسیار دور بيفکنیم می بینیم که مدیریت در جوامع گذشته متناسب با وضعیت و شرایط آن دوره ها وجود داشته است، و اکنون نیز به طور شایسته ای در جوامع وجود دارد و خواهد داشت، برای اینکه جامعه و مدیریت دو اصل اجتناب ناپذیر و غیر قابل انکار هستند؛ و برای رفع نیازهای بشری با کیفیت های متفاوت مدیریت امری ضروری است. مدیران با مدیریت درست و شایسته، می توانند راه پیشرفت و سعادت را برای جامعه خود به ارمغان آورند و باکمترین هزینه بیشترین استفاده را از منابع موجود به عمل آورند.

با توجه به اینکه در علم مدیریت بحث روابط انسانی از مهمترین مسائل بشمار می رود، و دین مبین اسلام که از مباحث عمده آن تنظیم روابط انسانهاست، بهترین مطالب و مسائل را بیان داشته است. پس لازم است بجای تسلیم محض در برابر تئوریهای مدیریتی بیگانگان بحث مدیریت اسلامی را به شکلی دقیق تری مطالعه

کنیم. از این رو باید از ره آورد تعالیم پیامبران آسمانی کمک گرفت، چون اسلام دین ناظر به فطرت آدمی و مکمل ادیان آسمانی گذشته، مدیریت واقعی را در انجام دستورات خالق هستی و تحقق عدالت و عبودیت حق می داند که متناسب با شرایط زمان بر محور عبودیت انجام می گردد.

مطالب این مجموعه از میان انبوه منابع و مطالب گوناگون طبق سر فصل دانشگاهی تهیه، جمع آوری و تالیف شده است، تا به عنوان منبعی برای واحد درسی "مدیریت اسلامی" در رشته ی علوم تربیتی مورد استفاده قرار گیرد.

به امید آن که علاقمندان این رشته با آگاهی و واقع بینی کامل از تئوریهای مدیریت اسلامی ثمره ای برگیرند و مطابق با اهداف و مقاصد سازمانی خود سود جسته و به هدفهای نهائی که همان رضایت خداوند متعال است نائل گردند. مطمئناً، این مجموعه عاری از عیب و خطا نیست، امیدوارم خوانندگان ارزشمند، نقایص و نارسایی های موجود را به بنده گوشزد و از راهنمایی های خویش مرا بی بهره نسازند.

فخرالسادات نصیری

خرداد ۱۳۸۸

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول

مدیریت از دیدگاه اسلام

۹	مقدمه
۱۰	ضرورت و اهمیت مدیریت از نظر اسلام
۱۶	سیمای اجتماعی زندگی انسان و مدیریت اسلامی
۱۸	تعریف مدیریت
۲۰	دورنمایی از تاریخ مدیریت اسلامی
۲۲	نگاهی مختصر به مدیریت در قرآن

فصل دوم

انسان در قرآن

۳۱	مقدمه
۳۳	اهمیت و ضرورت انسان شناسی
۳۵	قرآن و خلقت انسان
۳۵	آفرینش انسان
۳۷	نگرش ها و ویژگی های انسان کامل
۴۱	ماهیت انسان
۴۳	انسان در جهان بینی اسلامی
۴۴	خصوصیات ارزشی انسان در قرآن کریم
۴۴	انسان خلیفه خداوند در زمین است

- ۴۵ نعمت های جهان برای انسان آفریده شده است
- ۴۶ انسان انتخابگر است و شخصیتی مستقل و آزاد دارد
- ۴۷ انسان مسئول و متعهد است
- ۴۷ انسان امانتدار الهی است
- ۴۹ انسان فطرتی خدا آشنا دارد
- ۵۰ انسان دارای بالاترین ظرفیت های علمی و آگاهی است
- ۵۲ انسان موجودی دو بعدی، مادی و ملکوتی است
- ۵۳ انسان دارای کرامت ذاتی است
- ۵۴ خصوصیات ضد ارزشی انسان

فصل سوم

اصول مدیریت اسلامی

- ۵۵ مقدمه
- ۵۶ اصول مدیریت اسلامی
- ۵۷ اصل عدم تقدم بر خدا و رسول
- ۵۸ اصل آخرت گرایی
- ۵۹ اصل وحدت و هماهنگی
- ۶۱ اصل اعمال مدیریت بر اساس اختیار نیروها
- ۶۴ اصل اعمال مدیریت بر اساس بصیرت نیروها
- ۶۶ اصل انتخاب مسئولان و مدیران اجتماعی
- ۶۷ اصل شورا و مشورت در امور
- ۷۱ اصل مردمی بودن اهداف و حمایت از مردم
- ۷۲ اصل اخلاق اسلامی
- ۷۵ اصل پاداش و جزا
- ۷۷ اصل علم و آگاهی در امور

۷۸	اصل تقسیم کار در امور
۷۹	اصل عدالت، انصاف و میانه روی در امور
۸۱	اصل نظارت دائمی و کنترل امور
۸۲	اصول منتخب در مدیریت اسلامی با استناد به آیات قرآن کریم

فصل چهارم

مشخصات مدیر اسلامی

۱۰۱	مقدمه
۱۰۱	ویژگیها و مشخصات مدیر اسلامی
۱۰۲	ایمان
۱۰۳	خدا محور و تقوی
۱۰۳	اخلاص
۱۰۴	بصیرت
۱۰۵	تخصص و تجربه
۱۰۶	سعه صدر
۱۱۶	رعایت عدل و انصاف
۱۱۸	امانتداری
۱۱۹	مشورت کردن
۱۲۱	ساده زیستی
۱۲۲	شجاعت
۱۲۳	اعتماد به نفس
۱۲۴	نظم و انضباط
۱۲۵	مردمی بودن و جلب رضایت آنان
۱۲۶	سعی و کوشش
۱۲۷	احترام به سنت ها

۱۲۷	اشراف
۱۲۸	تعهد
۱۲۹	صداقت
۱۳۰	قناعت
۱۳۱	مردم داری و ارباب رجوع
۱۳۲	امر به معروف و نهی از منکر
۱۳۳	پرهیز از شتابزدگی
۱۳۴	رهبری

فصل پنجم

سازمان و نگرش اسلامی بر آن

۱۳۵	مقدمه
۱۳۷	تعریف سازمان
۱۳۷	اجزای تعریف سازمان
۱۳۸	اهداف روابط انسانی
۱۳۹	مدیریت اسلامی و روابط انسانی در سازمان
۱۴۰	تعریف روابط انسانی و سیر تاریخی آن
۱۴۳	روابط انسانی در منابع اسلامی
۱۴۶	آداب برخورد و روابط انسانی در مدیریت اسلامی
۱۴۸	مدیریت اسلامی و رهبری در سازمان
۱۴۹	شیوه های رهبری
۱۴۹	منابع کسب قدرت رهبر
۱۵۰	رهبری در جامعه اسلامی
۱۵۱	فضایل رهبری از دیدگاه اسلام
۱۵۴	وظایف رهبران اسلامی

فهرست منابع و مآخذ

- آمدی، عبدالواحد؛ (۱۳۸۶)، غررالحکم و دررالکلم؛ ص ۱۷۲. به نقل از: واعظی احمد، انسان از دیدگاه اسلام؛ چاپ هشتم، تهران: انتشارات سمت ص ۴.
- ابراهیمی، محمد حسین، (۱۳۷۵)، مدیریت اسلامی، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم.
- ابوالفتحی، فتح ا...، (۱۳۸۰)، مجموعه مقالات اولین همایش مدیریت اسلامی، مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی.
- احمدی، علی عسکر، (۱۳۸۱)، اصول مدیریت و ویژگیهای مدیر در فرمان علی (ع) به مالک، دوره هشتم.
- الوانی، سید مهدی، (۱۳۷۵)، مدیریت عمومی، تهران: نی.
- احمدی، مسعود؛ (۱۳۸۳)، مدیریت اسلامی، انتشارات ویرایش.
- استیفن رابینز، (۱۳۷۶)، ترجمه سید مهدی الوانی و دانایی فرد، تئوری سازمان، تهران: صفار.
- اعرافی، علیرضا، (۱۳۷۷)، آرای دانشمندان مسلمان در تعلیم و تربیت و مبانی آن ۱، انتشارات: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) چاپ اول.
- اعرافی، علیرضا، (۱۳۷۹)، آرای دانشمندان مسلمان در تعلیم و تربیت و مبانی آن ۲، انتشارات: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) چاپ اول.
- اعرافی، علیرضا، (۱۳۸۱)، درآمدی بر تعلیم و تربیت اسلامی ۲، انتشارات: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) چاپ سوم.
- افجه ای، علی اکبر، (۱۳۶۲)، مدیریت اسلامی و شیوه رهبری نیروی انسانی، - روزنامه اطلاعات - ضمیمه اقتصادی.

- افجه ای، علی اکبر، (۱۳۸۰)، امام، رهبری و مدیریت، مجموعه مقالات اولین همایش مدیریت اسلامی، مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی.
- افجه ای، علی اکبر، (۱۳۸۵)، مدیریت اسلامی، تهران، انتشارات جهاد دانشگاهی واحد علامه طباطبائی.
- برقی قمی، سید علی اکبر؛ جلوه ی حق در سیرت امیرمومنان علی (ع)، تهران انتشارات: حافظ، ص ۵۵.
- پور سیف، عباس، (۱۳۷۵)، مدیریت بر سه بنیان، ناشر: انتشارات وثقی.
- تقوی دامغانی، سید رضا، (۱۳۶۸)، نگرشی بر مدیریت اسلامی، انتشارات تبلیغات اسلامی.
- تقوی دامغانی، سید رضا، (۱۳۸۳)، نگرشی بر مدیریت اسلامی، ویرایش ۲ تهران: مؤسسه انتشارات امیر کبیر، شرکت چاپ و نشر بین الملل.
- جاسبی، دکتر عبدا..، (۱۳۸۰)، مباحثی از مدیریت اسلامی [مجموعه مقالات جلد دوم]، مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی.
- جاسبی، عبدا.. و پاک کار، محمد صادق، (۱۳۸۰)، مقاله اهمیت و ضرورت مدیریت از نظر اسلام، جلد دوم، مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی.
- جاسبی، عبدا..، (۱۳۸۰)، مباحثی از مدیریت اسلامی [مجموعه مقالات جلد اول]، مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی.
- جعفری، محمد تقی، (۱۳۷۵)، ترجمه و تفسیر نهج البلاغه، (ج دوم) تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
- جوادی آملی، (۱۳۶۶)، اخلاق کارگزاران در حکومت اسلامی، نشر فرهنگی رجاء.
- حسین زاده، محمدعلی، (۱۳۸۶)، مدیران و اخلاق اسلامی، قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم).
- دبلیور، ریچارد اسکات، (۱۳۷۳)، ترجمه محمد رضا بهرنگی، سازمانها سیستم های حقوقی، حقیقی و باز.

- رجبی، محمود، (۱۳۸۵)، انسان شناسی، قم: مرکز انتشارات مؤسسه آموزش و پژوهش امام خمینی ره.
- سیاهپوش (حسینی)، سید محمود، (۱۳۶۵)، مبانی مناسبات انسانی در مدیریت اسلامی، تهران، چاپخانه سپهر.
- ساجدی نیا، محمد حسین؛ (۱۳۸۲)، اصول و مبانی مدیریت اسلامی، تهران: انتشارات شهر آشوب.
- شریف القرشی، باقر، (۱۳۶۹)، ترجمه عباس علی سلطانی، نظام حکومتی و اداری در اسلام، مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی، چاپ اول.
- شهیدی، سید جعفر، (۱۳۷۷)، نهج البلاغه خطبه اول، تهران: موسسه علمی و فرهنگی.
- عسگریان، مصطفی، (۱۳۷۰)، مدیریت اسلامی، نشر جهاد دانشگاهی.
- علاقه بند، دکتر علی، (۱۳۸۴)، مدیریت عمومی، نشر روان.
- عمادی، سیدعلی، (۱۳۸۴)، نگرشی نو بر ویژگیهای مدیر آموزشگاهی، انتشارات روحین.
- عدل الهی از دیدگاه امام خمینی (ره)، موسسه نشر آثار امام خمینی (ره)، بهار ۱۳۸۲.
- فروزنده دهکردی، لطف الله، علی اکبر جوکار؛ (۱۳۸۶)، مدیریت اسلامی والگوهای آن، ص ۳.
- قبادی، اسماعیل؛ (۱۳۷۸)، اصول و مبانی مدیریت اسلامی، انتشارات فقه.
- مشرف جوادی، دکتر محمد حسین، (۱۳۷۸)، اصول و متون مدیریت در اسلام، انتشارات نور همدان.
- مطهری، مرتضی، (۱۳۵۷)، انسان و قران، قم: انتشارات صدرا.
- مطهری، مرتضی، (۱۳۶۴)، امامت و رهبری، قم: انتشارات صدرا.
- مطهری، مرتضی، (۱۳۶۵)، انسان کامل، دفتر انتشارات اسلامی.
- ملکی، محمد؛ (۱۳۵۹)، شورا در اسلام، انتشارات نهضت زنان مسلمان.
- نبوی، محمد حسن، (۱۳۸۶)، مدیریت اسلامی، [ویرایش سوم] - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، چاپ یازدهم.

- نقی پور فر، ولی ا...، (۱۳۸۲)، اصول مدیریت اسلامی و الگوهای آن، ناشر: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی .
- واعظی، احمد، (۱۳۸۵)، انسان از دیدگاه اسلام ، انتشارات: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) چاپ هفتم .
- واعظی، احمد، (۱۳۸۶) انسان از دیدگاه اسلام؛ تهران: انتشارات سمت، چاپ هشتم.
- هرولد کونتز و...، (۱۳۷۰)، اصول مدیریت ، تهران ، مرکز آموزش مدیریت دولتی .

An Approach to

Islamic Management

نشر روز اندیش

Author:

F. S. Nasiri (Ph.D)

Faculty Member of Bu Ali Sina University